45ste jaar. — Nr 24. Zaterdag 26 Februari 1898.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, nr 37-39, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement:

Drie maal per week **6** franks per jaar.
Twee » » **5** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **10** centiemen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** cent^es per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikel voorzaan of binnen in het blad: **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 26 FEBRUARI 1898.

Van alles wat.

Iedereen beseft tegenwoordig het nut der aankondigingen in de dagbladen. Wie zijne waar aan den man wil brengen, wie iets voordeelig zoekt te koopen, wie eene plaats verlangt, wie er een aanbiedt, allen wenden zich tot de dagbladen om hun doel te bereiken. Neen, het nut van een veel verspreid blad, wordt door niemand in twijfel getrokken.

En zelfs voor die geen rechtstreeksch belang hebben in de aankondigingen, is het lezen er van heel leerrijk. Aankondigingen zijn soms welsprekender dan langedagbladarlikels of voordrachten; zij zijn als een heldere spiegel die het getrouw afbeeldsel der maatschappij weergeeft.

Zoo lazen wij onlangs in een groot dagblad de volgende aankondigingen:

« Men vraagt voor huitenland een bekwa» men, erenstien, katholieken onderwijzer, » kunnende het programma der middelbare » scholen en den handel onderwijzen. » De voorkeur wordt gegeven aan die ge» diplomeerd is en muziek kent: 1,000 » franks 's jaars, kost en inwoning. »

In de volgende kolom, wat lager, stond deze tweede aankondiging:

« Ellegoederen en gemaakte kleederen. » (Dringend) Men vraagt eene zeer ervaren » eerste verkoopster; kost, inwoning en » 1,200 tot 1,800 franks jaarwedde, volgens bekwaamheid. »

Is dat klaar genoeg en moet het de ouders niet eens doen nadenken, die maar droomen van hunne kinderen geleerden te maken?

1,000 franks 's jaars voor eenen leeraar, voorzien van heel een vracht titels!

Daarentegen 1,200 tot 1,800 franks voor eene eerste verkoopster!

En wie weet hoevele kandidaten zich hebben aangeboden voor die plaats van leeraar, hoevelen er nog naar zulke plaats zoeken en snakken, hoevele, wier diplomas maar al te dikwijls een droevige gedenkenis zijn aan 't zweet en de ontberingen der ouders!

* *

Er was een tijd, dat 't vrijdenkende Fransch maandschrift de « Revue des Deux Mondes » slechts voor vrijdenkers scheen te worden geschreven en dat de directeur aan een schrijver, die hem een studie over een godsdienstig onderwerp kwam aanbieden, ten antwoord gaf: « Het is niet *actueel*, mijnheer, over God te schrijven. »

Jaren zijn voorbijgegaan en wat men eertijds in trotschen overmoed niet *actueel* dierf noemen, wordt thans al meer en meer erkend als een eisch van noedzakelijkheid.

Men moet over God schrijven, men moet over God spreken, men kan niet leven zonder God..

Aan 't slot van eene zeer uitvoerige studie over de heerschappij van het geld « le règne de l'Argent » met hare vele en zwarte schaduwzijden, gaat de liberale economist Leroy-Beaulieu na, wat men behoort te doen om 't peil der zedelijkheid te verheffen.

* *

En zijn besluit luidt:

« De grondslagen der zedelijkheid zijn dezelfde als voor alle tijden en noch de beschaving noch de wetten kunnen daaraan iets toevoegen; deze grondslagen zijn het godsdienstig gevoel, het geloof in God, de stem van het geweten, het plichtbesef. Dit alles moet worden bevorderd en krachtiger gemaakt.

« Men moet er — om het kristelijk spraakgebruik te volgen, dat ieder naar zijne wijze veranderen kan — bij de wereld op aandringen dat zij zich bekeere, dit wil zeggen, dat zij zich bereid toone een nieuw leven te gaan leiden. Om de wereld te overtuigen, zouden wij profeten en Heiligen noodig hebben. »

Aldus spraak de liberale eneonomist Paul Leroy-Beaulieu.

Hoe zou men hem bespot hebben indien hij twintig jaren geleden het gewaagd had deze stellingen neer te schrijven!

De kolommen van de « Revue des deux Mondes » zouden dan voor hem gesloten zijn gebleven.

Thans is alles anders en..beter.

Men lacht, men spot niet meer. Men gevoelt maar al te zeer, dat geene andere zedeleer denkbaar is dan die welke steunt op den godsdienst en dat de Maatschappij terugkeert tot de barbaarsheden der heidenen, wanneer zij het positieve Christendom verloochent!

* *

De eerw. Heer Keezer, senateur, zal binnen kort van zijne reis naar Rome weerkeeren. Hij was door de belgische regeering gelast geweest de kwestie te bestudeeren van de inrichting eener belgische school van hooge geschiedkundige studies bij het Vatikaan. De eerw. Heer Keesen heeft zijne zending tot elks voldoening volbracht; de Paus heeft zich zeer gunstig getoond aan het ontwerp der belgische regeering.

* *

In den laatsten tijd, is er veel gesproken over de voedzaamheid van suiker. Men weet hoe die leer zelfs ten opzichte van het ladische leger werd of wordt toegepast; men geeft den soldaten bij vermoeiende marschen klontjes suiker.

Een Amerikaansch geneesheer, de Pardy, is echter van oordeel, dat suiker, ze moge dan voedzaam wezen, andere mindere goede eigenschappen heeft. Hij acht ze nadeelig voor het lichaam en beweert, dat de hoofdpijn en zoogenaamde katterigheid, die volgt op het ruim gebruik van sterken drank, niet aan den alcohol, maar aan de suiker te wijten is. Volgens hem, bevat een half dozijn fleschen champagne een kilo suiker. Hij ontraadt dan ook alle spijzen en dranken, die veel suiker bevatten.

Stielen in het leger.

De dienstplichtigen (en de plaatsvervangers voor broeders) der laatste lichting, die voor de infanterie en voor de artillerie aangewezen zijn, uitgenomen deze aangewezen voor het 8^e artill-rie, en welke een der hierna aangewezen ambachten uitgeoefend hebben, mogen, onder zekere voorwaarden, elk jaar gedurende den tijd begrepen tusschen hunne inlijving en hunne in dienststelling, zich aanbieden in de volgende gestichten om er hunne bekwaamheid te doen blijken.

Het constructie-arsenaal (Antwerpen): Machinesopstellers; stokers; smeders; voorslagers; vijlers; vijlkappers; metaalgraveerders; metaaldraaiers; schavers; ponsers; moers-boorders; schroevendraaiers; gieters; vormers; ketelmakers; blikslagers; schrijnwerkers; timmermans; wagenmakers; houtdraaiers; kuipers; zagers; zadelmakers; schilders; meisers; drukkers; steentekenaars; boekbinders; teekenaars; borstelmakers; graveerders-steentekenaars; machinisten; plateerders.

De pyrotechnische school (Antwerpen): Paswerkers; draaiers; graveerders; vijlmakers; smeders; voorslagers; hergloeiers; machinisten; stokers; pleiters; ketelmakers; blikslagers; schrijnwerkers; timmermans; kuipers; meisers; steenhouwers; naaiers met machien; kleermakers; teekenaars; autograafs; boekbinders.

De kanongieterij (Luik); Machinisten; stokers; smeden; voorslagers; mecanicians; paswerkers; draaiers; vijlers; etsers; ponser-borers; rechtmakers; klinkers; lijnentrekkers; schavers; metaalknippers; ketelmakers; blikslagers; loodgieters; zinkwerkers; vormers: kern makers; slotmakers-kachelmakers; platteerders; vijlkappers; slijpers; schrijnwerkers; timmerlieden; wagenmakers; meisers; leertouwers; (schoenmakers; zadelmakers); schilders; teekenaars; graveerders.

De wapenfabriek (Luik); Machinisten; stokers; smeden; voorslagers; gewermakers; mecaniciens; pasaerkers; beproevers; opstellers; graveerders; metaaldraaiers; vijlkappers; schrijnwerkers; timmerlieden; teekenaars; autograafs; boekbinders; schilders.

Het militair kaartengesticht (Elsene); Steendrukkers; steendrukkersgasten; boekbinders; behangers; poswerkers; mecanicians; machinisten; stokers; marmerbewerkers; steenhouwers.

Joodsche politiek.

Het zoo diep gehate en verachte Jodenras jaagt in onze hedendaagsche politiek een tweevoudig doel na: de christene Staten vernederen, zoo mogelijk verdrukken en ze zooveel als 't kan uitzuigen en bestelen

Niet zoodra kan in Europa of elders een land ontwaard worden, dat door den omwentelingskanker is aangetast en zich aan zotterijen overgeeft, of het valt welhaast vast en zeker in den klauw der kinderen van Israël; terstond ontwaat men op de gansche oppervlakte van den aardbol eene Joodsche landverhuizing naar het nieuwe land van beloften, den roofvogel gelijk, die zich op eenen gekwetsten reiziger werpt om hem hersen en borst te verscheuren.

Alzoo is het gegaan met Frankrijk, de Zuid-Amerikaansche Staten, Griekenland, Spanje, enz., die zich in de stuiptrekkingen van den dood wringen en wentelen, zonder zich aan het juk van den dwingeland te kunnen ontrukken.

't Waren de Joden, die over 25 jaren Parijs in oproer brachten, op het oogenblik dat de vijand de stad ging bestormen. Waarom? Om Frankrijk te ketenen en van dat schoone en rijke land hun slachtoffer en hunne prooi te maken.

En hoever zijn zij daarin niet gelukt? De Franschen maakten in de verledene eeuw revolutie en verkochten de goederen van kerken en kloosters, onder voorwendsel dat deze te veel goederen bezaten. Welnu, de Joden bezitten op den dag van heden reeds het grootste gedeelte van Frankrijk 's vermogen, zonder het minste goed werk te verrichten. Sedert den oorlog is Frankrijk letterlijk overstroomd van Joden, die zijne politiek naar hunne hand draaien, alle ambten, invloeden en rijkdommen inzamelen en hetzelve in eene poel van eerloosheid en onmacht nederstorten.

Minister, Kamerleden, prefekten, bureelratten, dagbladenschrijvers, pokureurs en rechters: alles is er voor de Joden. Handel, nijverheid, mijnen en ijzerenwegen zijn de hunne. Wee den Franschman die het wangt eene groote onderneming aan te gaan en eenige duizenden werklieden hun brood te laten verdienen; de Joden doen hem springen, het geld steken zij in hunnen zak en dat is alweer zoovoel gewonnen op het zweet van baas en werkman.

* *

Maar, zult gij zeggen, kan het gerecht daar niets aan doen?

Eenvoudige lezers, de Joden en hunne bende kennen geene rechters; allen zijn vrienden. De rechters zijn Joden of hebben hun alles te danken. Daarenboven zegt Talmud: De Joodsche rechter heeft niet te kiezen tuschen eenen Jood en eenen Christen, de uitspraak moet steeds den stamboroeder gunstig zijn.

Ziedaar waartoe die schoonen en rijke Staat gekomen is, hij die zoo gaarne pocht op zijne vrijheid. Hij laat zijne vaderlandsminnende priesters over aan de wraakzucht der Joden, die ze, voor de uitoefening van hunne rechtbanken slepen en tot gevang en boete veroordeelen; hij laat zijne werklieden vergaan van ellende, terwijl de Jodenkliek, die niets doet, met de voeten trapt op het goed, dat hij dagelijks op hen wint.

De Kretenzers werden opgehist tot opstand; Griekenland ook en verklaarde den oorlog aan Turkije; die toestand werd door het Jodendom in 't leven geroepen en terwijl de Grieken moedig vochten, deden de Joden de Staatspapieren in prijs dalen, kochten ze om ze later, bij de sluiting van den vrede, weder met grooten winst te verkoopen; alweer eenige millioenen gescherrewegd, besproeid met het bloed en de tranen van een oogelukkig volk.

* *

God verhoede ons klein België voor zulken vreeselijken geesel! Reeds klaagt men dat de Joden hier zooveel voortgang doen. Dat volkje komt, men weet niet van waar, met de teenen door de schoenen en het vaantje door de broek; twintig jaar zijn zij, zonder iets bijeengebracht te hebben tot voorspoed van het land, millionair, dank aan hunnen woeker en oneerlijken handel.

Indien zij reeds eenen voet hebben in België, 't is dank vooral aan de geuzen die ze ontvangen met opene armen, omdat zij aan de Judentafel de kruimeltjes mogen oppikken, die er van afvallen. De liberale pers kwam zelfs over eenige dagen af met eene uitbundige lofspraak der Joden; zoo schreef zij: « De handelwijze der joden is heldhaftig; er ligt grootsoncheid in die standvastigheid, in dat onverwinnelijk geloof, in dat leven dat blijft bestaan, na groote rampen, in dit nationaal bestaan, dat alles overheerscht. Het Joodsche ras reist de wereld rond, spaart stuiver voor stuiver, leeft matig, euwen lang. Zuiver metaal! Treffende rijkdom! »

De landbouwers, winkeliers en bazen, die door de Joden, ondanks hun onvermoeid en onverpoosd arbeiden en zwoegen arm gewoekerd, uitgezogen en uitgekleed worden, zullen voorzeker eene andere taal voeren.

Koninklijke Athenæa.

De *Moniteur* behelst de tabel van het getal leerlingen die de leergangen volgden der koninklijke athenæa, op 31 December 1897. Wij zien daarin dat 't athenæum van Antwerpen het meest bevolkte is van het koninkijk, terwijl het minst bevolkte dat van Tongeren is.

Ziehier het getal leerlingen van elk der twintig athenæa van België. Deze cijfers bevatten de leerlingen der drie afleelingen, te weten die der grieksch-latijnsche, die der latijnsche en die der nieuwere humaniora. Men bemerke nog dat in de athenæa van Tongeren en van Hasselt, de zevende en de zesde klassen versmolten zijn met de eerste en de tweede klassen der middelbare school. Te Tongeren bevatten deze klassen 22 leerlingen, te Hasselt 69.

Antwerpen heeft 664 leerlingen, Mechelen 205; Brussel 478; Elsene (Ixelles) 460; Leuven 244; Brugge 155; Ostende 200; Gent 358; Ath 129; Charleroi 344; Chimay 189; Bergen 395; Doornik 224; Hoei 155; Luik 520; Verviers 274; Hasselt 186; Tongeren 75; Arlon 207; Namen 226.

De Staatsmiddelbare scholen gevestigd in de provincie Limburg bevatten het volgend getal leerlingen, er inbegrepen de voorbereidende afdeeling: Hasselt 230; Maeseyck 149; Sint-Truiden 212; Tongeren 127.

NIEUWS uit de stad en de omstreken

—o—

Het is voor eene eivolle zaal dat de uitmuntende toonevelliefhebbers der **Concordia** verleden maandag de vertooning gegeven hebben, ingericht ter gelegenheid van den Vastenavond.

La Gifle, come lie in een akt, door A. Dreyfus. *Van Hand tot Hand*, blijspel in een akt door R. Vermandere, alsook *Eene Schilderles*, blijspel met zang in twee bedrijven door J. Roeland, werden op eene heerlijke wijze weergegeven.

Het publiek juichte drifdig de tooneelliefhebbers toe en drukte den wensch uit dikwijler zulke aangename avonddeesten te kunnen bijwonen.

Eene heel bijzondere melding komt aan het orkest toe dat, onder de tusschenpoozen, verscheidene stukken van zijn rijk repertorium uitgevoerd heeft.

Hof van assisen. — Geene zaak zal voor het hof van assisen der provincie Limburg gebracht worden gedurende den zittijd van het eerste kwartaal 1898, waarvan de opening moest plaats hebben aanstaande maandag 28 Februari.

De week. — Morgen zondag 27 Februari, quadragesima. — Woensdag, vrijdag en zaterdag, 2, 4 en 5 Maart, quatertemperdagen.

Bij den *Postrijder* van heden behoort een **bijvoegsel**.

VOLKSBOND ST-MATERNUS. — Verleden dinsdag rond 8 uren 's avonds trok er veel volk de Hoonstraat af. 't Was Concert in den Volksbond St-Maternus. Zoo talrijk drongen de leden met hunne familie in de lokalen der Maatschappij dat ongelukkigijk, velen bij gebrek aan plaats, verplicht waren huiswaarts te keeren.

De *Harmonie van den Volksbond St-Maternus* onder de leiding van den heer G. Ruiters, heeft zich waarlijk overtroffen; ook wierden al de stukken met een daverend handgeklap toegejuicht. Maar 't was het zoo behagelijk en schoon stuk gemaakt door den gunstig gekenden piston ADOLF DECKERS welk bijzonder veel bijval verwierf.

Een schoone bloemtuil gekocht door al de leden der Harmonie waar ADOLF DECKERS niets dan vrienden telt, wierd hem door hunnen Voorzitter Mr Advokaat J. Delvoie aangeboden, die, in welgepaste woorden, de talentvolle toonzeiter van het nieuw stuk geluk wenschte. Dit blijk van liefde bracht de levendigheid ten top, en deze verminderde niet tot wanneer, ten spijte der toehoorder, het Concert een einde nam.

Eere aan ADOLF DECKERS! Eere aan den dapperen bestierder der Harmonie van den Volksbond St-Maternus, den heer G. Ruiters!

WERK DER BROODEN VAN DEN H. ANTONIUS. — *Ontvangene giften*: Om eene gunst te bekomen fr. 2. — Dankzegging fr. 0,50. — Bijzondere giften fr. 2. — fr. 0,10. — Om eene gunst te bekomen fr. 2,50.

Een koninklijk besluit verleent de wettelijke erkenning aan de maatschappij van onderlinge verzekering tegen de sterfte van het vee, gevestigd te Alt-Hoesselt.

De Burgerlijke decoratie, medalie van eerste klas, is vergund aan M. Lyna, ontvanger van de gemeente en het weldadigheidsbureel van Uyckhoven, als belooning der diensten door hem bewezen, gedurende eene loopbaan van meer dan vijf-en-twintig jaar.

GEESTELIJKE BENOEMINGEN.

De E. H. Knapen, kapelaan te Alken, is verplaatst naar Tongeren (O. L. V.)

DE KAMER.

Zitting van 24 Februari.

De Kamer zet de bespreking voort over de begrooting van justicie.

M. Delvaux zet de maatregelen vooruit tot herinrichting van de bescherming der kinderen.

M. Dejaer, verslaggever, beatrijdt de gedachten van M. Mansart, betreffende de uitbreiding van de macht der vrederechters.

Zitting van vrijdag 25 Februari 1898.

De Kamer zet de bespreking voort over de begrooting van justicie.

Sterfgevallen.

Verscheidene der eerbiedwaardigste en der hoogst geachte familiën onzer provincie kwamen op de pijnlijkste wijze in hunne naast betrekkingen diep getroffen te worden, door het afsterven van Mevrouw Louise-Joséphine-Elisabeth NAVEAU, geboren de MARTEAU, geboren op het kasteel van Bommershoven den 27 December 1834 en er overleden den 21 Februari 1898, na eene lange en pijnlijke ziekte, voorzien van al de genademiddelen van Onze Moeder de heilige Kerk.

Mevrouw Naveau was met eene hooge natuurlijke onderscheiding begaafd, versierd met de schitterendste hoedanigheden van hart en geest. Zij was een voorbeeld van christene, van echtgenoote en van moeder. Zij was het geluk der haren die haar innig beminden, en die door haar afsterven in den diepsten rouw gedompeld worden.

Hare milddadigheid jegens de armen en de behoeftigen was onuitputbaar en van eenieder gekend.

Wie zal de smarten zeggen die zij lenigde, de tranen die zij droogde, gedurende haar leven, vervuld met verdiensten en goede werken?

Alleen de Almachtige, die in het diepste der harten leest, weet het en zal de eerbiedwaardige afgestorvene hoonderdvoudig vergelden al het goed dat zij onophoudend aan de armen, de geliefkoosden van Onzen Heer, bewezen heeft.

In haar leven heeft zij het goede betracht; hare nagedachtenis zal in zegening blijven.

Wij koesteren de zoete hoop dat hare groote deugdan en hare ontelbare goede werken, de eerbiedwaardige afgestorvene aan den voet van den troon des Opperste Rechters vooralgegaan zijn, en dat zij reeds, op dit oogenblik, het eenwig geluk geniet, dat de Almachtige aan zijne uitverkorenen beloofd heeft.

De plechtige lijkdienst, gevolgd van de begrafenis in den familiekelder, heeft gisteren vrijdag om 11 ure, in de parochiale kerk van Bommershoven, onder eenen overgrooten toeloop, plaats gehad.

Het puik der bevolking van onze provincie was er tegenwoordig.

In deze zeer pijnlijke omstandigheden, bieden wij de eerbiedwaardige familie de uitdrukking aan onzer gevoelens van innige deelneming in den diepen rouw die haar komt te treffen.

†

De Liefdezusters van den heiligen Carolus in deze stad bevelen in de gebeden onzer medeburgers de ziel van hunne Eerwaarde Moeder Overste, Zuster MARIE-PHILOMÈNE SCHOUMANN, geboren te Rémich, overleden te Tongeren den 25 Februari 1898, bedieud met de Sakramenten van Onze Moeder de Heilige Kerk, in den ouderdom van 63 jaren, waarvan zij er 44 ten dienste der armen doorgebracht heeft.

In hare jugd vluchtte zij de bekooringen der wereld en verzaakte edelmoedig aan hare genoegens.

Door de zuiverheid van haar leven, de eenvoudigheid van haar gedrag en de reinheid van haar hart, verdiende zij eene der uitverkorene echtgenooten van O. L. H. te worden.

Tot het einde van haar leven, volhardde zij in het oefenen van alle plichten van haren staat.

De lijkdienst aal maandag aanstaande, 23 Februari, om 9 u/s ure in de Kapel van het Hospitaal plaats hebben.

†

Den 22 Februari had te Millen, onder eenen grooten toeloop van vrienden en kennissen, de lijkdienst en de plechtige ter aarde bestelling plaats van M. HENDRIK STASSEN, geboren te Millen den 26 Januari 1845 en aldaar, na eene langdurige ziekte, voorzien van de HH. Sakramenten, overleden den 20 Februari 1898.

Stassen sedert meer dan twee jaren schepen en sedert meer dan 10 jaren lid van den gemeenteraad, was ook eere-lid van de Fanfaren St-Antonius, welke, onder het spelen der indrukwekkendste treurmarchen, den lijkstoet vergezelden.

Door zijne zoete en nederige ioborst, zijne rechtzinnigheid gepaard met eene overgroote dienstwilligheid, had hij de achting en verkleefdheid van eenieder gewonnen. De talrijke menigte die't haar eenen plicht achtte hem tot bij zijne laatste rustplaats te vergezellen, bewijst de toegenegenheid en de dankbaarheid welke eenieder hem wilde tooonen voor de bewezene diensten.

Ja, dienstwillig was hij, want het algemeen gevoelen is, dat hij zijn leven verkort heeft met aan zijne medeburgers altoos willen behulpzaam te zijn.

DE HUT

VAN

ONKEL TOM

—o(o)o—

11de VERVOLG.

De twee kleine jongens hadden, nadat zij wanhopig in hunne zakken naar die zakdoeken hadden gezocht, welke moeders wel weten dat daar nooit te vinden zijn, ieder eene slip van moeders rok gepakt, en vaagden daaraan al snikkende naar hartelust oogen en neuzen af; mevrouw Bird had haar gezicht geheel in haren zakdoek verborgen; en de oude Dina, wie de tranen over de zwarte wangen rolden, riep gedurig met evenveel kracht als bij eene veldpredikatie: « Heere, wees ons genadig! » terwijl Cudjoe, zijne oogen met zijne mouw afwrijvende en eene buitengewone verschoidenheid van scheeve gezichten trekkende, dien uitroep tusschenbeide met hetzelfde vuur herhaalde. Onze senator was een staatsman, van wien men natuurlijk niet verwachten kon dat hij gelijk andere sterveling zou schreien: hij keerde dus het gezelschap zijnen rug toe, keek uit het venster en scheen het bijzonder druk te hebben met zijne keel te schrapen en zijnen bril af te vagen; tusschenbeide ook zijnen neus snuitende op eene manier, welke zeker achterdocht had moeten verwekken, indien iemand in staat was geweest om op hem te letten.

— Hoe hebt gij mij dan kunnen zeggen, dat gij een goed meester hadt? zegde hij eenskaps, met geweld iets dat hem in de keel scheen te komen bedwingende, en keerde zich eenigszins driftig naar de vrouw om.

— Omdat hij waarlijk een goed meester was, dat zal ik altijd van hem zeggen; en mijne meesteres was ook goed; maar zij konden niet anders. Zij waren geld schuldig, en er was iets dat ik niet zeggen kan, waardoor die man hen dwingen kon, en zij waren genoodzaakt hem zijnen zin te geven. Ik luisterde en hoorde hem dat aan mijne meesteres zeggen, en haar voor mij bidden en smeeken; hij zegde haar dat hij niet anders meer kon en dat de papieren al geteekend waren; en toen nam ik hem op en liep weg. Ik wist wel dat ik niet meer kon blijven leven als zij dat deden; want het is mij alsof dat kind alles is wat ik heb.

— Hebt gij geen man?

— Ja, maar hij behoort aan iemand anders. Zijn meester is waarlijk hard voor hem en wil hem bijna nooit laten gaan om mij te zien; en hij is al harder en harder voor ons geworden en dreigt hem naar het Zuiden te verkoopen. Het is denkelijk, dat ik hem nooit zal weerzien.

De kalme toon waarmede de vrouw dit zegde, had een oppervlakkig opmerker kunnen doen denken, dat zij geheel onverschillig was; maar er sprak eene stille zielesmart uit hare donkere oogen, die geheel iets anders aanduidde.

— En waar denkt gij nu heen te gaan, arme vrouw? zegde mevrouw Bird.

— Naar Canada, als ik maar wist waar dat ligt. Het is heel veraf, Canada, niet waar? zegde zij, met hartelijk vertrouwen naar mevrouw Bird opziende.

— Arme ziel! zegde mevrouw Bird onwillekeurig.

— Het is heel ver weg, denk ik? herhaalde de vrouw ernstig.

— Veel verder dan gij denkt, arm kind, antwoordde mevrouw Bird. Maar wij zullen ons best doen om te overleggen wat er voor u gedaan kan worden. Dina, maak een bed voor haar in uwe eigene kamer, dan zal ik morgen zien wat er voor haar te doen is. Wees ondertusschen niet bang, arme vrouw. Siel uw vertrouwen op God. Hij zal u beschermen.

Mevrouw Bird en haar echtgenoot gingen weder naar de voorkamer. Zij zette zich op haar schommelstoelje voor het vuur en liet zich peinzend wiegen; terwijl M. Bird de kamer op en neer ging en bij zich zelven bromde: Hm, och! Drommels lastige historie! Eindelijk kwam hij met een paar groote stappen naar zijne vrouw en zegde:

— Zeg eens, vrouw, zij moet dezen nacht nog hier vandaan. Die kerel zal haar morgen vroeg al op het spoor zijn. Als het de vrouw alleen was, kon zij stil blijven schuilen tot hij weder was afgetrokken; maar dat kind zal niet te houden zijn, vrees ik. Het zou zich verraden door uit een raam te kijken of zoo. Het zou eene leelijke geschiedenis voor mij zijn, als die twee nu juist hier betrapt werden. Neen, zij moeten van nacht nog voort.

— Van nacht! Hoe is dat mogelijk? Waarheen?

— Ik weet al zoo tamelijk wel waarheen, antwoordde de senator en begon zijne laarzen aan te trekken; maar toen zijn een been half in de laars was, bleef hij met beide handen om zijne knie geslagen peinzend zitten.

— Het is eene verduiveld leelijke, lastige historie; dat is maar zoo, zegde hij eindelijk en begon weder aan de laars te trekken.

Nadat de eene laars aan was, bleef de senator, met de andere in de hand, naar de ruiten op het tapijt zitten staren.

— Het zal toch moeten gedaan worden, zoover ik zien kan. Maar lastig is het, zegde hij weder, trok de andere laars aan en keek eens uit het venster.

Nu was mevrouw Bird een beschieden en verstandig vrouwtje, een vrouwtje, dat nooit zegde: dat heb ik u wel gezegd, en hoewel zij bij deze gelegenheid wel wist welken loop de gedachten van haren echtgenoot namen, was zij voorzichtig genoeg om zich daarmede niet te bemoeien en bleef maar stil zitten, zich gereed houdende om de meningen van haren heer en meester aan te hooren, wanneer het hem goed dacht die kennen te geven.

— Gij weet wel, zegde hij eindelijk, daar is mijn oude kliënt Van Trompe, die uit Kentucky is overgekomen en al zijne slaven in vrijheid heeft gesteld. Hij heeft een goed gekocht, hierachter in de bosschen, zeven mijlen het water op, waar niemand ooit komt of het moet met opzet wezen, en dan is de plaats nog niet gemakkelijk te vinden. Daar zal zij veilig genoeg wezen; maar het lastigste van de zaak is, dat niemand haar daar van nacht met rijtuig naar toe kan brengen dan ik.

— Waarom niet? Cudjoe rijdt heel goed.

— Ja, ja, maar hier zit het in. Men moet tweemaal het water over, en de tweede maal is het gevaarlijk, als iemand de plek niet zoo goed kent als ik. Ik ben daar wel hooderdmaal te paard geweest, en weet nauwkeurig welke dreinen men moet nemen. Dus, ziet gij, is er iets anders bij. Cudjoe moet tegen twaalf ure zoo stil als hij kan de paarden voorspannen, en ik zal haar brengen. Maar om de zaak een kleurtje te geven, moet hij tot aan de naaste herberg met mij mede, alsof hij mij op den postwagen naar Columbus bracht, die daar tegen drie of vier ure voorbijkomt; zoo zal het schijnen, alsof ik het rijtuig alleen daarvoor gebruikt had. Dan kan ik morgen vroeg in de vergadering zijn. Ik denk dat ik mij daar wel wat beklemd zal voelen, na al wat er gezegd en gedaan is; maar verduiveld, ik kan het niet helpen.

— Uw hart is beter dan uw hoofd in dit geval, John! zegde zijne vrouw, haar handje op zijne hand leggende. Had ik u ooit kunnen liefhebben, als ik u niet beter gekend had dan gij u zelven kent!

En het vrouwtje zag er zoo bekoorlijk uit, met de tranen die in hare oogen glinsterden, dat de senator dacht welk een knap man hij toch wel moest wezen, om zulk een aardig wijfje zulk eene hartstochtelijke bewondering voor zich in te boezemen. Wat kon hij dan anders doen, dan stil heengaan om naar het rijtuig te zien! Bij de deur bleef hij echter een oogenblik stilstaan, en toen terugkomende, zegde hij met eenige aarzeling:

— Mary, ik weet niet wat gij er van denkt, doch daar is nog de lade vol zaken, van den lieven kleinen Henry.

Daarmede keerde hij zich snel om en sloot de deur achter zich.

Zijne vrouw opende een slaapkamertje naast hare kamer, zette daar de kaars die zij had medegenomen op een lessenaar, nam vervolgens een sleutel, stak dien peinzende in het slot eener lade en bleef toen stilstaan, terwijl de twee knapen, die haar, zooals jongens doen, op de hielen waren gevolgd, met veelbetekenende blikken naar hunne moeder keken. O, moeder, die dit leest, is er in uw huis nooit eene lade of kast geweest, waarbij het u, als gij ze opendeedt, was alsof er een kindergrafje geopend werd? O gelukkige moeder, die gij zijt, als het nooit zoo geweest is!

Mevrouw Bird opende langzaam de lade. Daar lagen kleertjes van verschillenden vorm en stof, stapels schoentjes en rijen kousjes; zelfs een paar schoentjes met afgesleten neuzen kwam uit de vouwen van een papier kijken. Er lag ook eenig speelgoed, een paardje en een wagentje, een tol en een bal, gedachtenissen met menigen traan en menigen zucht opgezameld. Zij zette zich neer, en met haar hoofd in hare handen schreide zij, tot de tranen door hare vingers in de lade droppelden. Toen eenskaps haar hoofd opheffende, begon zij met zenuwachtige haast het eenvoudigste en sterkste van alles uit te zoeken en maakte een pakje daarvan.

— Mama, zegde een van de knapen, haar zacht aan den arm stootende, gaat gij dat weggeven?

— Lieve jongens, antwoordde zij met zachten ernst, als onze dierbare, lieve, kleine Henry uit den hemel neerzag, zou hij zich verheugen dat wij dit doen. Ik zou het hart niet hebben om iets daarvan weg te geven aan een gewoon mensch — aan iemand die gelukkig was; maar ik geef het aan eene moeder, die nog droeviger is dan ik en ik hoop dat God zijn zegen er bij zal zenden.

Er zijn gezegende zielen op de wereld, wier smarten alleen in vreugde voor anderen overgaan; wier aardsche hoop, met vele tranen in het graf gelegd, het zaad is waaruit geurende bloemen en balsem groeien voor bedroefden en noodlijdenden. Onder deze behoorde die tengere vrouw, die daar zat en langzaam tranen liet droppelen, terwijl zij de gedachtenissen van haren eigen verloren lieveling voor dien der arme zwerveling gereed maakte.

Na eene poos opende mevrouw Bird eene kleerkast, en daaruit een paar sterke kleedsels nemende, zette zij zich bij haar werktafeltje en begon met schaar, naald en draad aan het uitleggen, dat haar echtgenoot had aanbevolen. Zij bleef druk daarmede bezig tot de klok twaalf sloeg, en zij het zachte geratel van wielen hoorde.

— Mary, zegde haar man, met zijnen jas over den arm binnenkomende, gij moet haar nu wakker maken; wij moeten voort.

Haastig pakte mevrouw Bird al wat zij verzameld had in een koffertje, verzocht haren echtgenoot om dit in het rijtuig te laten zetten en ging de arme vrouw roepen. Spoedig met eenen mantel, hoed en doek gekleed, die hare weldoenster hadden toebehoord, kwam deze met haar kind op den arm de deur uit. M. Bird haastte haar om in het rijtuig te stappen, zijne vrouw kwam buiten tot aan de trede. Eliza boog zich uit het portier en stak hare hand uit, eene hand even schoon als die welke haar werd toegereikt. Zij zag mevrouw Bird aan met oogen vol ernstige betreekenis en scheen te willen spreken. Zij beproefde dit een paar malen en bewoog hare lippen, maar er kwam geen geluid, en naar boven wijzende met een blik dien men nooit vergeten kon, zonk zij achterover op de bank en bedekte haar gelaat. Het portier werd gesloten en de koets reed voort.

Welk een toestand voor een patriotsch senator, die eene geheele week lang de welgezende macht van den staat, waarin hij geboren was, had aangespoord om strengere maatregelen te verorderen tegen de vluchtelingen en medeplichtigen, die hen voorthielpen!

Onze goede senator had zich in de staatsvergadering door geen zijner broederen te Washington laten overtreffen in die soort van welsprekendheid, welke dezen heeren een onsterfelijken roem heeft doen verwerven. Hoe statig had hij daar gezeten met zijne handen in zijne zakken en gesmaald op de sentimenteele zwakheid van hen, die het welzijn van eenige ellendige vluchtelingen boven de groote belangen van den staat wilden stellen!

Hij had zeer stout daarover gesproken en niet alleen zich zelven, maar ook zijne hoorders overtuigd. Doch zijn denkbeeld van eenen vluchteling was alleen het denkbeeld van de letters, waarmede dat woord gespeld wordt, of ten hoogste van het dagbladprentje, dat een man met eenen stok en een bundeltje voorstelt en waaronder men leest: « Weggeloopen van den ondergeteekende. » De toovermacht van het werkelijk gezicht, van den smeekende oog, van de sidderende hand, van den hulpeloozen zielsangst had hij nog nooit ondervonden. Hij had nooit bedacht, dat een vluchteling eene ongelukkige moeder kon zijn, of een weerloos kind, gelijk dat, hetwelk nu het welbekende mutsje van zijnen verloren lieveling droeg; en daar nu onze arme senator niet van steen of ijzer was, daar hij een mensch was, en dat wel een recht edelaardig mensch, bevond hij zich, gelijk iedereen zieu moet, met zijn patriotisme ellendig in het nauw.

Dit zij gelijk het wil, indien onze senator een politiek zondaar was, zoo was hij ook op den goeden weg om zijne zonde door zijnen nachtelijken tocht af te boeten. Er was een langdurige regentijd geweest, en de weeke, vette grond van Ohio is, gelijk iedereen weet, uitmuntend geschikt om er modder van te maken, terwijl de weg een